

Definitioner, kommentarer och källor – Folkhälsodata och FolkhälsoStudio

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Denna titel kan laddas ner från: www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/. En del av våra titlar går även att beställa som ett tryckt exemplar från Folkhälsomyndighetens publikationsservice, publikationsservice@folkhalsomyndigheten.se.

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Folkhälsomyndigheten, 2022.

Artikelnummer: 21 261

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Om publikationen

I följande dokument finns detaljer om definitioner, kommentarer och källor för de indikatorer som presenteras i Folkhälsodata och FolkhälsoStudio. Dokumentet är levande och uppdateras/korrigeras med jämna mellanrum för att vara så aktuellt som möjligt.

Senaste uppdatering/korrigerig: februari 2025

Nasser Nuru Mahmud

Enhetschef

Enheten för Data och Register

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Innehåll

Definitioner, kommentarer och källor – Folkhälsodata och FolkhälsoStudio.....	1
Om publikationen	3
Innehåll.....	4
Förkortningar	6
Inledning	8
Folkhälsan i Sverige	9
Antibiotikastatistik	9
Försäljning.....	9
Resistens	10
Miljöhälsoenkäten barn/vuxna (MHE barn/vuxna)	10
Nationella folkhälsoenkäten (HLV), nationella och regionala resultat, Sveriges officiella statistik	10
Skolbarns hälsovanor (HBSC), nationella resultat.....	12
Smittsamma sjukdomar.....	12
Campylobacterinfektion, Sveriges officiella statistik.....	12
Salmonellainfektion, Sveriges officiella statistik.....	12
Covid -19.....	12
Spelundersökningen Swelogs.....	14
Vaccinationer	14
Barnvaccinationer från och med år 2021, Sveriges officiella statistik.....	14
HPV-vaccinationer till barn, Sveriges officiella statistik.....	17
Barnvaccinationer, äldre redovisningar från regionerna 2002-2020.....	18
Covid-19-vaccinationer.....	18
Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning inom särskilt boende (svenska HALT).....	19
Övriga data.....	19

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Antibiotikaresistens.....	19
Arbete	19
Befolkning	21
Ekonomi	23
Nationella folkhälsoenkäten, kommunresultat.....	27
Psykosomatiska besvär, barn.....	29
Viktstatus (BMI), barn.....	29
Viktstatus (BMI), ULF/SILC.....	30
Generella definitioner och begrepp.....	30
Förvärsarbetande och sysselsatta	31
Föräldrarnas utbildningsnivå.....	31
Regionbegreppet och regional indelning	31
Förändringar för län och kommuner efter år 2000	31
Landgrupperingar	32
Begrepp, befolkning.....	32
Begrepp, ekonomi och ekonomiska resurser	34
Konfidensintervall	36
Flerårsmedelvärden, generellt.....	36
Flerårsmedelvärden och tilläggsurval, Nationella folkhälsoenkäten	36
Bortfallsredovisning och övriga tabellsymboler	38
Åldersstandardisering.....	38
Redovisning av tal per 10 000 invånare respektive 100 000 invånare	38

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Förkortningar

- AKU: Arbetskraftsundersökningen
- ANDT: Alkohol, narkotika, dopning och tobak
- AV: Arbetsmiljöverket
- BMI: Body Mass Index
- BRÅ: Brottsförebyggande rådet
- CAN: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
- COSI: Childhood Obesity Surveillance Initiative
- DOR: Dödsorsaksregistret
- GBL: Gamma-butyrolakton
- GHB: Gamma-hydroxibutyrat
- GY: Gymnasieskolan
- HALT: Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning inom särskilt boende (svenska HALT)/(Healthcare associated infections and antimicrobial use in long-term care facilities).
- HBSC: Skolbarns hälsovanor, nationella resultat/ Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)
- HLV: Nationella folkhälsoenkäten (Hälsa på Lika Villkor), nationella och regionala resultat
- HPV: Humant papillomvirus
- ICD: International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems/Den internationella sjukdomsklassifikationen
- IoT: Inkomst- och taxeringsregistret
- IOTF: International Obesity Task Force
- ISA: Informationssystemet om Arbets-skador
- KALK: Kalibreringsprojektet
- KOL: Kronisk obstruktiv lungsjukdom
- KPI: Konsumentprisindex
- LAF: Lagen om Arbets-skadeförsäkring
- LSD: Lysergsyradietylamid

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- MFR: Medicinska födelseregistret
- MHE: Miljöhälsoenkäten
- MIC: Minimum Inhibitory Concentration/Minsta koncentration av antibiotika/
minsta hämmande koncentration
- MRSA: Meticillinresistenta gula stafylokocker
- NPS: Nya psykoaktiva substanser
- PAR: Patientadministrativa registret
- RAMS: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik
- RTB: Registret över totalbefolkningen
- SCB: Statistiska Centralbyrån
- SoRad: Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning
- SUN: Svensk utbildningsnomenklatur
- TRIF: Totalräknad inkomstfördelningsstatistik
- WHO: World Health Organization

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Inledning

Publikationen innehåller information om alla indikatorer som presenteras i Folkhälsodata och FolkhälsoStudio med avseende på definitioner, kommentarer och källor. Vidare förklaras en del generella begrepp som används i till exempel beräkningssammanhang.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Folkhälsan i Sverige

Under 2021–2022 påbörjades utvecklingen av temaområdet Folkhälsan i Sverige (tidigare benämning Stödstruktur för Hälsa och Målområden) i Folkhälsodata och Folkhälsostudio. Arbetet sker efter hand, vilket innebär att de indikatorer som idag redovisas kan komma att revideras under arbetets gång. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2024.

Uppföljningen för de åtta målområdena och olika hälsoutfall kommer att fortsatt bygga på indikatorer som så långt det är möjligt ska kunna redovisas på lokal nivå (kommun), regional nivå (län) och nationell nivå, och för olika grupper för att nå målet en god och jämlik hälsa.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram indikatorer för uppföljning av förutsättningarna för god och jämlik hälsa samt indikatorer för hälsoutfall. Observera att indikatorerna kan finnas hos andra aktörer med andra definitioner vilket gör att resultaten kan skilja sig åt. Det gäller till exempel Gymnasiebehörighet efter föräldrarnas utbildningsnivå. För frågor om detta, maila Folkhälsan i Sverige, folkhsanisverige@folkhsalmsomyndigheten.se

Läs mer i dokumentet Folkhälsan i Sverige – Indikatorsbeskrivningar, se [Så här jobbar vi med folkhälsorapportering \(folkhsalmsomyndigheten.se\)](#)

Antibiotikastatistik

Här redovisas statistik över försäljning av antibiotika samt antibiotikaresistens.

Försäljning

Källa: E-hälsomyndigheten

Kommentar: Byte av filer sker 2023-04-12 på grund av ny inriktning i redovisningen av antibiotikaförsäljningen. De två filer som tas ur bruk är följande:

- Antibiotikaförsäljning i öppenvård, dygnsdoser (DDD) efter ATC-kod, region och år. Antal DDD per 1 000 invånare och dag.
- Antibiotikaförsäljning i öppenvård, recept efter ATC-kod, region och år. Antal recept per 1000 invånare.

Läs mer på informationssidan om [Statistik över antibiotikaförsäljningen och antibiotikaresistens i Sverige \(folkhsalmsomyndigheten.se\)](#).

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhsalmsomyndigheten.se

Resistens

Källa: Folkhälsomyndigheten

Kommentarer: Statistik över antibiotikaresistens hämtas ur Folkhälsomyndighetens internetbaserade stödverktyg SVEbar (tidigare ResNet) som är ett verktyg för registrering av laboratoriernas kvantitativa mätresultat (zoner och MIC-värden från "100-stamsstudier" och sentinelövervakning). Verktuget samlar även presentationen av resultat i form av resistensfrekvenser och fördelningar av mätdata.

Läs mer på informationssidan om [Svebar – Svensk bevakning av antibiotikaresistens \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Miljöhälsoenkäten barn/vuxna (MHE barn/vuxna)

Källa: Folkhälsomyndigheten

Miljöhälsoenkäten är en urvalsundersökning i befolkningen och har genomförts vart 4:e år för vuxna och vart 4:e år för barn sedan 1999. Den redovisar resultat både på nationell och regional nivå, efter kön i kombination med utbildning och undersökningsår. Miljöhälsoenkäten ingår i myndighetens arbete med uppföljning av miljöhälsa.

Läs mer på informationssidan om [Miljöhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Nationella folkhälsoenkäten (HLV)

Nationella och regionala resultat, Sveriges officiella statistik

Källa: Folkhälsomyndigheten

Justering i Sveriges officiella statistik: Ett byte av termen fetma till termen obesitas har genomförts och gäller per 2025-02-20.

Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, är en nationell urvalsundersökning om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Syftet med undersökningen är att visa hur befolkningen mår och att följa förändringar i hälsa över tid. Förutom det nationella urvalet deltar regioner (före detta landsting) med tilläggsurval i viss utsträckning.

Populationen har skiftat något över tid. Sammanfattningsvis användes 18-84 år 2004, 2005-2020 16-84 år och därefter 16 år och äldre. För utbildningsnivå användes 25-74 år till och med 2009, 2010-2020 användes 25-84 år och från och

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

med 2021 omfattas 25 år och äldre. För detaljerad beskrivning, se tekniska rapporter.

Samtliga variabler som redovisas på nationell nivå fördelas på kön samt ålder, utbildningsnivå, sysselsättning, ekonomi respektive födelseland, utom tabellen Arbetsituation som inte redovisas på sysselsättning.

Samtliga variabler, utom tabellen Arbetsituation, redovisas även på län men fördelas enbart på kön. Observera att eventuella tidsseriebrott gör att data inte kan publiceras förrän det finns 4-årsmedelvärden att tillgå.

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Redovisning på nationell och regional nivå sker utan regionernas (före detta landstingens) tilläggsurval, undantaget Gotland till och med 2020 där tilläggsurvalet är inkluderat. För flerårsmedelvärdet 2018-2021 och 2019-2022 redovisas inte statistik för Gotland. Detta eftersom Gotland i extraomgång 2021 av HLV-undersökningen inte deltog med tilläggsurval såsom regionen brukar i reguljära HLV-undersökningar för att öka dataunderlaget. I flerårsmedelvärdet för perioden 2021-2024 ingår inte resultaten för 2021 års extraomgång.

För kommunnivå redovisas fördjupade urval där de finns tillgängliga. Läs mer i avsnitten 4-årsmedelvärden och fördjupade urval.

Läs mer om [Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Folkhälsomyndigheten är sedan 2021 statistikansvarig myndighet inom ämnesområdet folkhälsa. Nationella folkhälsoenkäten ingår från och med 2024 års statistik i sin helhet i Sveriges officiella statistik. 2022 ingick vissa delar. Statistik för undersökningsomgångarna före 2022 har framställts enligt liknande kvalitetskrav men har inte kvalitetsdeklarerats.

Läs mer i kvalitetsdeklarationen, se [Dokumentation – Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Läs mer om [Sveriges officiella statistik \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.scb.se).

Observera att resultat från Nationella folkhälsoenkäten redovisas på flera ställen i Folkhälsodata med olika regional indelning. Nationella/regionala (län) resultat redovisas under temaområdet Nationella folkhälsoenkäten, nationella och regionala resultat. Ett urval av dessa indikatorer redovisas på kommunnivå under temaområdena Folkhälsan i Sverige respektive Övriga data.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Skolbarns hälsovanor (HBSC), nationella resultat

Källa: Folkhälsomyndigheten

Vart fjärde år deltar Sverige och ett fyrtiotal andra länder i en internationell undersökning, Skolbarns hälsovanor, av barns och ungas hälsa och hälsovanor.

Läs mer på informationssidan om [Skolbarns hälsovanor \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Smittsamma sjukdomar

Källa: Folkhälsomyndigheten

Temaområdet utökas stegvis.

Campylobacterinfektion, Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik från och med referensåret 2023. Statistik för tidigare år (2010-2022) presenteras i anslutning till den officiella statistiken men har inte kvalitetsdeklarerats.

Läs mer i kvalitetsdeklarationen, se [Dokumentation – Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Salmonellainfektion, Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik från och med referensåret 2023. Statistik för tidigare år (2010-2022) presenteras i anslutning till den officiella statistiken men har inte kvalitetsdeklarerats.

Läs mer i kvalitetsdeklarationen, se [Dokumentation – Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Covid -19

Testning covid -19

Här redovisas PCR-testning för påvisning av infektion med SARS-CoV-2 (viruset som orsakar covid-19) vid kliniskt mikrobiologiska laboratorier i Sverige från och med vecka 40 år 2020. Data visualiseras via ett interaktivt faktablad som publicerar veckovis uppdaterade siffror för myndighetens insamling av så kallade nämnardata för testningen, det vill säga totalt antal testade individer, samt antalet och andelen individer med positivt provsvar.

Data visualiseras i ett interaktivt faktablad: [Testade med PCR för covid-19 \(extern webbplats\)](#)

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Läs mer: [Antalet testade för covid-19 \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Bekräftade fall av covid-19

Data över bekräftade fall av covid-19 i Sverige redovisas veckovis. Bekräftade fall är personer med påvisad infektion med SARS-CoV-2 enligt falldefinitionen vid anmälan enligt smittskyddslagen och som anmälts i databasen SmiNet. I statistiken för 2020 och 2021 redovisar Folkhälsomyndigheten ett covid-19 fall per individ och 12 månaders period. Från den 1 januari 2022 redovisas fall med ny infektion för samma individ om det passerat sex månader från den tidigare anmälda infektionen.

Genom Svenska Intensivvårdsregistrets särskilda rapporteringsmodul SIRI sker övervakning av intensivvårdade patienter med covid-19. Antalet intensivvårdade patienter baseras på bekräftade fall med påvisad infektion med SARS-CoV-2 och presenteras utifrån inskrivningsdatum till intensivvården.

Dödsfallen i Folkhälsomyndighetens statistik för 2020-2022 visar antalet personer med laboratoriebekräftad covid-19 som avlidit, oavsett dödsorsak, och är rapporterade som avlidna i databasen SmiNet. Dödsfallen har antingen rapporterats avlidna av behandlande läkare eller avlidit enligt folkbokföringen inom 30 dagar efter en covid-19 diagnos. I ett begränsat antal fall kan det vara känt av Smittskyddsenheten att dödsorsaken inte varit relaterad till covid-19 och då räknas inte dödsfallet med i statistiken. För fall anmälda från och med den 1 januari 2023 har definitionen av avlidna ändrats. Statistiken för 2023 visar antalet personer med laboratoriebekräftad covid-19 som avlidit enligt folkbokföringen, oavsett dödsorsak, inom 30 dagar efter en covid-19 diagnos. Därmed behöver inte uppgift om avliden vara rapporterad i SmiNet för att räknas i statistiken. Ändringen trädde i kraft den 21 juni och i samband med detta reviderades antalet avlidna fall anmälda från och med 1 januari 2023.

Data visualiseras i ett interaktivt faktablad: [Bekräftade fall av covid-19 i Sverige \(extern webbplats\)](#)

Läs mer

[Covid-19 veckorapporter \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Bekräftade fall av covid-19 i Sverige \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Beskrivning av datakällor för övervakning av covid-19 \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Spelundersökningen Swelogs

Källa: Folkhälsomyndigheten, Swelogs

Swedish longitudinal gambling study (Swelogs) är en av världens mest omfattande långsiktiga befolkningsstudier när det gäller relationen mellan spel om pengar och hälsa. Syftet med befolkningsstudien är att stärka kunskapen om spelande och spelandets betydelse för människors hälsa.

Spelundersökningen Swelogs kommer stegvis att utökas med fler tabeller från studien.

Läs mer på informationssidan om [Swelogs befolkningsstudie – Swedish longitudinal gambling study \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-oss/utredningar-och-undersokningar/swelogs)

Vaccinationer

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella vaccinationsregistret (NVR)

Folkhälsomyndigheten är sedan 2021 statistikansvarig myndighet inom ämnesområdet folkhälsa. Från och med 2023 ingår delar av Nationella vaccinationsregistret (NVR) i Sveriges officiella statistik.

I Folkhälsodata är de resultat som ingår i den officiella statistiken märkta med symbolen för Sveriges officiella statistik. På liknande sätt märks dessa resultat upp i Folkhälsostudio.

Läs mer om [Sveriges officiella statistik \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-oss/statistik).

Barnvaccinationer från och med år 2021, Sveriges officiella statistik

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella vaccinationsregistret (NVR)

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik från och med statistikåret 2022. Statistik för tidigare år (2021) har framställts enligt liknande kvalitetskrav men har inte kvalitetsdeklarerats.

Läs mer i kvalitetsdeklarationen, se [Dokumentation – Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-oss/statistik).

Statistiken för 2021 och framåt har nationella vaccinationsregistret (NVR) som datakälla. Denna statistik är inte jämförbar med tidigare statistik (statistikåren 2002-2020) eftersom insamlingsförfarandet och statistikunderlaget skiljer sig åt.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Allmänt

Åldern avser ålder den 31 december det året statistik gäller.

Andelen vaccinerade enligt det nationella vaccinationsregistret beräknas med antal folkbokförda barn födda ett visst år med vaccinationer registrerade i NVR i täljaren och totalt antal folkbokförda barn födda ett visst år (befolkningsstatistik den 31 dec. enligt SCB) i nämnaren.

Enligt lag (2012:453) om register över nationella vaccinationsprogram m.m. ska alla vaccinationer givna inom nationella vaccinationsprogram registreras i NVR.

Statistik uppdateras årligen.

Definitioner

Vaccinationstäckning redovisas för barn i följande åldrar och vaccinationer:

1-åringar

- Rotavirus, minst 1 dos – andelen barn vaccinerade mot rotavirus med minst 1 dos.
- Rotavirus, 2 doser – andelen barn vaccinerade mot rotavirus med 2 doser.

2-åringar

- DTP-polio-Hib-HepB, minst 1 dos – andelen barn vaccinerade mot difteri, stelkramp, kikhosta, polio, Haemophilus influenzae typ b och hepatit B med minst 1 dos.
- DTP-polio-Hib-HepB, 3 doser – andelen barn vaccinerade mot difteri, stelkramp, kikhosta, polio, Haemophilus influenzae typ b och hepatit B med 3 doser. Barn som har en registrerad dos given från och med ålder för dos 3 enligt schemat antas vara vaccinerat med 3 doser.
- Pneumokocker, minst 1 dos – andelen barn vaccinerade mot pneumokocksjukdom med minst 1 dos.
- Pneumokocker, 3 doser – andelen barn vaccinerade mot pneumokocksjukdom med 3 doser. Barn som har en registrerad dos given från och med ålder för dos 3 enligt schemat antas vara vaccinerat med 3 doser.
- MPR, dos 1 – andelen barn vaccinerade mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR). En dos given från 12 månaders ålder räknas som dos 1.

6-åringar

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- DTP-polio, dos 4 – andelen barn vaccinerade mot difteri, stelkramp, kikhosta och polio (DTP-polio). Vaccination given från 4 års ålder antas vara dos 4 enligt schemat för barnvaccinationsprogrammet.

9-åringar

- MPR, dos 2 – andelen barn vaccinerade mot mässling, påssjuka och röda hund. Vaccination från och med 5 års ålder antas vara dos 2 enligt schemat för barnvaccinationsprogrammet.

12-åringar

- HPV, minst 1 dos – andelen barn vaccinerade mot HPV med minst 1 dos. Redovisas per kön.
- HPV, 2 doser – andelen barn vaccinerade mot HPV med 2 doser. Redovisas per kön.

16-åringar

- DTP, dos 5 – andelen ungdomar vaccinerade mot difteri, stelkramp och kikhosta (DTP). Vaccination given från 14 års ålder antas vara dos 5 enligt schemat för barnvaccinationsprogrammet.

Felkällor

Det förekommer underrapportering av vaccinationer inom barnvaccinationsprogrammet, vilket betyder att alla vaccinationer som utförs i Sverige, inte rapporteras till NVR. Relativt låga täckningsgrader i vissa kommuner och regioner beror oftast på detta.

Underrapporteringen förklaras framför allt av tekniska faktorer, till exempel:

- Förekomst av manuell rapportering (parallellt med journalföring)
- Glapp vid byte av journalsystem
- Lokala problem i överföring av uppgifter från journalsystem till NVR
- Brister i rutiner

Endast vaccinationer givna i Sverige ska registreras i NVR. Därmed syns inte de vaccinationer som barn har fått i andra länder i statistiken. I NVR-statistiken finns dessutom endast vaccinationer givna till barn med personnummer med.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Modellantagande

För vissa vaccinationer görs antaganden vid beräkning av vaccinationstäckningen. Antagandena utgår ifrån åldrar och tidpunkter i schemat för barnvaccinationsprogrammet samt att de flesta barn vaccineras enligt schemat eller nära tidpunkterna i schemat. Detta innebär exempelvis att barn som har en registrerad dos av DTP-polio-Hib-HepB-vaccin eller pneumokockvaccin given i ålder för dos 3 enligt schemat antas vara vaccinerat med 3 doser även om doser motsvarande dos 1 och/eller 2 enligt schemat saknas i registret.

HPV-vaccinationer till barn, Sveriges officiella statistik

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella vaccinationsregistret (NVR)

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik från och med statistikåret 2022. Statistik för tidigare år (2021) har framställts enligt liknande kvalitetskrav men har inte kvalitetsdeklarerats.

Läs mer i kvalitetsdeklarationen, se [Dokumentation – Nationella folkhälsoenkäten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-oss/kvalitet/kvalitetsdeklaration-2022).

Allmänt

Definition: Andelen barn vaccinerade med 1 respektive 2 doser HPV-vaccin. Redovisas per kön och födelseår.

Data avser aktuell vaccinationsstatus den 31 december efter antal doser, kön och födelseår. Andelen vaccinerade enligt det nationella vaccinationsregistret (NVR) beräknas med antal folkbokförda barn födda ett visst år med vaccinationer registrerade i NVR i täljaren och totalt antal folkbokförda barn födda ett visst år (befolkningsstatistik den 31 dec. enligt SCB) i nämnaren.

Enligt lag (2012:453) om register över nationella vaccinationsprogram m.m. ska alla vaccinationer givna inom nationella vaccinationsprogram registreras i NVR.

Statistik uppdateras årligen.

Vaccinationstäckning redovisas för barn och ungdomar i åldrarna 11-17 år. HPV-vaccination av pojkar infördes 2020 och därför finns inte uppgifter om vaccinationstäckning bland pojkar födda före 2009.

Felkällor

Det förekommer underrapportering av vaccinationer inom barnvaccinationsprogrammet, vilket betyder att alla vaccinationer som utförs i

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Sverige, inte rapporteras till NVR. Relativt låga täckningsgrader i vissa kommuner och regioner beror oftast på detta.

Underrapporteringen förklaras framför allt av tekniska faktorer, till exempel:

- Förekomst av manuell rapportering (parallellt med journalföring)
- Glapp vid byte av journalsystem
- Lokala problem i överföring av uppgifter från journalsystem till NVR
- Brister i rutiner

Endast vaccinationer givna i Sverige ska registreras i NVR. Därmed syns inte de vaccinationer som barn fått i andra länder i statistiken. I NVR-statistiken finns dessutom endast vaccinationer givna till barn med personnummer med.

Barnvaccinationer, äldre redovisningar från regionerna 2002-2020

Barnvaccinationer till och med år 2020

Definition: Uppgifter om vaccinationsstatus bland 2-åriga barn samlades från barnhälsovården årligen till och med 2020. Statistik avseende 2021 och framåt baseras på uppgifter i det nationella vaccinationsregistret, NVR.

Vaccinationstäckning definieras som andelen barn bland alla inskrivna barn på BVC som är vaccinerade med tre vaccindoser mot difteri, stelkramp, kikhosta, polio, hepatit B, infektion med *Haemophilus influenzae* typ b (Hib) och pneumokockinfektion eller med en vaccindos mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR).

Källa: Folkhälsomyndigheten samt Barnhälsovårdsenheterna i regioner.

Covid-19-vaccinationer

Källa: Nationella vaccinationsregistret (NVR)

Statistiken omfattar givna vaccinationer (utifrån vaccinationsdatum) till och med föregående vecka. Efterregistrering förekommer, vilket betyder att uppgifterna i registret uppdateras löpande även bakåt i tiden.

Överföringen från journalsystemen till NVR sker automatiskt (hel- eller halvautomatiskt).

Nämndata avser folkmängd den 31 december 2022 enligt SCB.

Ålder avser uppnådd ålder vid slutet av 2022.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Dos 1 och 2: Senaste uppdatering 2023-01-20. Vaccinerade med minst 1 dos resp. minst 2 doser. Per åldersgrupp och län/kommun utifrån den vaccinerades folkbokföringsadress. Antal och andel av befolkningen i länet.

Dos 3: För att räknas som vaccinerad med en tredje dos ska den tredje dosen vara registrerad efter 2021-09-01 och det ska vara minst 8 veckor sedan man fick dos 2. Per åldersgrupp och län/kommun utifrån den vaccinerades folkbokföringsadress. Antal och andel av befolkningen i länet födda 2004 eller äldre.

Aktuell påfyllnadsdos: Vaccinerade med minst 3 doser varav senaste dos efter 2023-03-01. Per åldersgrupp och län/kommun utifrån den vaccinerades folkbokföringsadress. Antal och andel av befolkningen i länet födda 2004 eller äldre.

[Nationella vaccinationsregistret \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning inom särskilt boende (svenska HALT)

Källa: Senior alert

Svenska HALT är återkommande mätningar av vårdrelaterade infektioner och antibiotikaförbrukning inom särskilt boende i Sverige med syfte att stödja det förebyggande arbetet.

Läs mer på informationssidan om [Svenska HALT \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Övriga data

Antibiotikaresistens

MRSA

Definition: Personer infekterade med meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)

Källa: Folkhälsomyndigheten

Arbete

Arbetslöshet (registerbaserad)

Definition: Öppet arbetslösa avser personer som är utan arbete och kan ta arbete direkt. Hit räknas inte personer som deltar i program med aktivitetsstöd.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Källa: Arbetsförmedlingen, statistiken över arbetslöshet framställs från register som förs av Arbetsförmedlingen och redovisas som ett årsmedeltal.

Kommentarer: Från och med hösten 2011 förändrades sättet att beräkna andelen arbetslösa. I stället för som tidigare relateras till befolkningen 16-64 år, börjar man beräkna procenttalen utifrån den registerbaserade arbetskraften (det vill säga sysselsatta plus arbetslösa) inom relevant åldersspann. För arbetslöshet fördelat på utbildningsnivå är gällande åldersspann 16-64 år.

Arbetslöshet mäts med hjälp av två olika källor beroende på vilken geografisk dimension som ska beskrivas. För kommunnivå används Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik medan arbetskraftsundersökningen, AKU, från SCB används för riket och i internationella jämförelser. Uppgifter från AKU är inte tillgängliga på kommunnivå vilket gör att arbetslöshetsstatistiken från Arbetsförmedlingens register behövs för att följa utvecklingen på kommunnivå.

AKU är en urvalsundersökning medan Arbetsförmedlingens statistik är registerbaserad. En följd av källornas olika insamlingsmetoder är att deras uppgifter inte blir identiska, och därför inte ska jämföras med varandra.

Förvärvsarbetande (registerbaserad)

Definition: Förvärvsarbetande är alla personer, 16 år och äldre, som hade avlönat arbete minst en timme per vecka under november månad det aktuella året. Tillfälligt frånvarande ingår också om de haft en kontrolluppgift med lön under året.

Källa: Arbetsförmedlingen, statistiken över arbetslöshet framställs från register som förs av Arbetsförmedlingen och redovisas som ett årsmedeltal.

Kommentarer: Sysselsättningen bestäms från de kontrolluppgifter som arbetsgivarna varje år lämnar till skattemyndigheterna men också genom information om företagarkomster från taxeringsregistret. Statistiken avser nattbefolkning, dvs. alla förvärvsarbetande personer som bor i kommunen oavsett i vilken kommun man arbetar. Från och med 2004 använder SCB en ny källa för att identifiera företagare och en mindre justering av metoden för att avgränsa förvärvsarbetande.

BAS är den nya RAMS

Befolkningens arbetsmarknadsstatus, BAS, ersätter Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS från och med 2020. BAS skiljer sig något från RAMS vilket innebär ett tidsseriebrott för data som beskriver

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

förvärvsarbetande/sysselsatta och jämförelser över tid bör därför tolkas med försiktighet. BAS omfattar fler individer än vad RAMS gjorde. Skillnaden var 2020 cirka 50 000 individer.

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS, har mellan 1985 och 2021 redovisat årlig statistik över arbetsmarknaden. Statistiken beskriver huvudsakligen antalet förvärvsarbetande och ej förvärvs-arbetande personer för den folkbokförda befolkningen. Befolkningens arbetsmarknadsstatus, BAS, är ny registerbaserad statistik som ersätter RAMS och har som syfte att med hjälp av administrativa data beskriva utbudet av arbetskraft i Sverige för månad, kvartal och år. Statistiken i BAS är mer omfattande och redovisar bland annat antalet sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen. Statistik från BAS finns från och med år 2020.

Skillnader mellan RAMS och Bas:

Populationen i BAS är befolkningen i åldern 15-74 år, i RAMS var den 16-74.

I RAMS användes en gräns om 99 kronor för att klassificeras som sysselsatt vad gäller ersättning som underlag för arbetsgivaravgift. Motsvarande gräns används inte i BAS.

Personer bosatta i Sverige men som arbetar i annat nordiskt land har inte klassificerats som förvärvsarbetande i RAMS, men i BAS klassificeras de som sysselsatta (sysselsatta i BAS motsvarar förvärvsarbetande i RAMS).

Det som utgör den största skillnaden mellan BAS och RAMS är hur företagare, egenföretagare och företagare i AB definieras.

Mer i dokumentet ”Skillnader mellan RAMS och BAS årsregister”, se [Yrkesregistret med yrkesstatistik \(scb.se\)](#).

Befolkning

Folkmängd

Definition: Folkbokförda invånare per 31/12 respektive år

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Kommentarer: Befolkningsregistret (RTB) är en kopia av skattemyndigheternas personregister som förnyas successivt med förändringsrapporter om födelser, dödsfall, flyttningar, giftermål, skilsmässor och medborgarskapsbyten. Funktionell åldersindelning innebär en indelning i grupper som kan kopplas till vissa åldersgrupper, t.ex. skolåldrar, förvärvsarbetande åldrar och pensionärer.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Familjer efter familjestorlek

Definition: Både gifta/sammanboende och ensamstående föräldrar räknas. Barnen skall vara högst 17 år.

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Kommentarer: I summan (nämnaren) ingår de barn i landet som är felaktigt klassificerade som ensamstående samt de personer som har motstridiga och/eller ofullständiga personuppgifter i folkbokföringen (för 2016 års resultat omfattas ca 4300 individer). Det betyder att summan är något för hög. Andelarna påverkas dock inte nämnvärt.

Flyttningar

Definition: Endast flyttningar över kommun- respektive länsgräns räknas.

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Invånare efter födelseland

Definition: Invånarens födelseland

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Kommentarer: För aktuell landindelning se avsnittet Landgrupperingar

Röstberättigade

Definition: Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.

Källa: SCB

Utbildningsnivå

Definition: Högsta avslutade utbildningsnivå.

Källa: SCB, Utbildningsregistret

Kommentarer: Registret innehåller uppgifter om avslutade utbildningar i det reguljära utbildningssystemet. Nivåklassificeringen är gjord enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Valdeltagande

Definition: Andel röstande av de röstberättigade. Därmed avses personer som är inskrivna i röstlängden.

Källa: SCB, Valstatistik, Valmyndigheten från och med 2010

Ekonomi

Ekonomisk uppfattning bland barn

Definition: Andel 11-, 13- och 15-åringar som uppfattar att familjen har det ekonomiskt bra, genomsnittligt respektive dåligt ställt.

Källa: Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsovanor

Sjuk-och aktivitetsersättning

Definition: Avser antal personer med sjuk- och aktivitetsersättning från socialförsäkringen (före år 2003 förtidspension och sjukbidrag) vid ordinarie månadsutbetalning. Retroaktiva utbetalningar finns alltså inte med i statistiken.

Källa: Försäkringskassan

Kommentarer: Kommunfördelningen baserar sig på senast registrerade kommun. I de flesta fall har även utomlands bosatta med svensk ersättning en kommun registrerad.

Inkomstnivå

Definition: Höginkomstgränsen är den sammanräknade inkomst över vilken 20 procent av alla inkomstagare i riket ligger. Låginkomstgränsen är den sammanräknade inkomst under vilken 20 procent av alla inkomstagare i riket ligger. Inkomstgränserna varierar mellan olika år.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret, (IoT). Resultatet redovisas med cirka 1 år och 4 månaders eftersläpning.

Kommentarer: De angivna gränserna gäller förvärvsinkomst för åldersgruppen 20–64 år och samtliga inkomstagare ingår i beräkningen, även de med noll förvärvsinkomst. Disponibel inkomst omfattar kapitalinkomster och kapitalförluster.

Höginkomsttagare hade följande inkomst för år

- 2022: minst 540 177 kronor

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- 2021: minst 519 137 kronor
- 2020: minst 497 207 kronor
- 2019: minst 485 868 kronor
- 2018: minst 470 605 kronor
- 2017: minst 456 000 kronor
- 2016: minst 443 200 kronor
- 2015: minst 429 868 kronor
- 2014: minst 415 090 kronor
- 2013: minst 403 834 kronor
- 2012: minst 394 973 kronor
- 2011: minst 383 229 kronor
- 2010: minst 370 665 kronor
- 2009: minst 361 931 kronor
- 2008: minst 355 216 kronor
- 2007: minst 341 292 kronor
- 2006: minst 326 953 kronor
- 2005: minst 316 147 kronor
- 2004: minst 307 881 kronor
- 2003: minst 300 201 kronor
- 2002: minst 292 126 kronor
- 2001: minst 280 671 kronor
- 2000: minst 267 969 kronor

Låginkomsttagare hade följande inkomst för år

- 2022: 0 – 178 330 kronor
- 2021: 0 – 162 631 kronor
- 2020: 0 – 152 590 kronor
- 2019: 0 – 150 844 kronor
- 2018: 0 – 149 800 kronor
- 2017: 0 – 143 360 kronor
- 2016: 0 - 137 858 kronor

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- 2015: 0 - 129 276 kronor
- 2014: 0 - 111 473 kronor
- 2013: 0 - 109 691 kronor
- 2012: 0 - 109 920 kronor
- 2011: 0 - 108 156 kronor
- 2010: 0 - 103 128 kronor
- 2009: 0 - 106 156 kronor
- 2008: 0 - 116 320 kronor
- 2007: 0 - 117 138 kronor
- 2006: 0 - 115 212 kronor
- 2005: 0 - 112 980 kronor
- 2004: 0 - 112 196 kronor
- 2003: 0 - 112 176 kronor
- 2002: 0 - 109 788 kronor
- 2001: 0 - 107 392 kronor
- 2000: 0 - 103 053 kronor

Familjer med låga inkomster

Definition: Andel (%) familjer (ej att förväxla med hushållsbegreppet) med en disponibel inkomst (per konsumtionsenhet) under 60 procent av medianinkomsten. Disponibel inkomst innefattar kapitalinkomster men inte förlust.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT). Resultatet redovisas med cirka 1 år och 4 månaders eftersläpning.

Kommentarer: Följande familjetyper omfattas, ensamstående, utan respektive med, hemmavarande barn under 18 år, övriga familjer med hemmavarande barn, pensionärsfamiljer med minst en person över 64 år samt familjer där minst en person har sjuk- eller aktivitetsersättning (före år 2003 förtidspension eller sjukbidrag). För att jämföra disponibel inkomst mellan olika hushåll används ett viktsystem som är relaterad till hushållens sammansättning. Varje hushållsmedlem tilldelas en vikt. För vuxna hushållsmedlemmar tar systemet hänsyn till om man är ensamstående eller sammanboende och för barn är det åldern som är avgörande. Den disponibla inkomsten divideras med hushållets totala vikt.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Samtliga inkomsttagare finns representerade, även de med 0 i inkomst (gruppen med 0 i inkomst är förhållandevis liten). 60 procent under medianinkomsten var för år

- 2022: 132 274 kronor
- 2021: 125 584 kronor
- 2020: 119 883 kronor
- 2019: 117 107 kronor
- 2018: 113 426 kronor
- 2017: 109 941 kronor
- 2016: 106 932 kronor
- 2015: 104 360 kronor
- 2014: 101 450 kronor
- 2013: 98 962 kronor
- 2012: 97 597 kronor
- 2011: 94 384 kronor
- 2010: 90 293 kronor
- 2009: 88 669 kronor
- 2008: 87 661 kronor

Ohälsotal

Definition: Antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning (före år 2003 förtidspension och sjukbidrag) från socialförsäkringen per försäkrad.

Källa: Försäkringskassan, ohälsotalet beräknas under en 12-månadersperiod och är en summering av 12 månaders värden.

Kommentarer: Alla dagar är omräknade till heldagar, t.ex. två dagar med halv ersättning blir en dag. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare. Observera att uppgifter för år 2002 och senare inte kan jämföras med tidigare uppgifter på grund av förändrat beräkningssätt.

SCB gör också beräkningar av ohälsotal. Försäkringskassans redovisning av ohälsotal skiljer sig från SCB:s redovisning vilket gör att de inte är jämförbara. Aktualiteten skiljer sig åt (ett respektive fem kvartal) liksom

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

populationsavgränsningen (anslutna till F-kassan respektive folkbokförda). Vidare är åldersindelningen en annan (20-64 år) jämfört med Försäkringskassans indelning (16-64 år). För övrigt är definition och beräkning densamma.

Socioekonomisk områdestyp fördelat på Regionala statistikområden, RegSO

Definition: Ett index som belyser hur områden förhåller sig till varandra avseende socioekonomisk status. Indexet baseras på andelen med låg ekonomisk standard, andelen med förgymnasial utbildningsnivå samt andelen som är långtidsarbetslösa och/eller har långvarigt ekonomiskt bistånd. Utifrån värdet på det socioekonomiska indexet klassificeras ett RegSO i en av fem områdestyper:

- Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden
- Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska förutsättningar
- Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Den tidigare myndigheten Delegationen mot segregation (Delmos) och SCB har på uppdrag av regeringen tagit fram indexet.

Källa: SCB

Kommentarer: RegSO delar in Sverige i 3 363 områden med en befolkning mellan 663 och 22 622 invånare. Antalet RegSO i kommunerna varierar från två till 147 områden. Vanligaste antalet är mellan fem och nio RegSO per kommun. RegSO är en indelning som kommer hållas oförändrad över tid, med undantag för anpassning till ändringar av enstaka kommun- eller länsgränser.

Skattesats och kommunalekonomisk utjämning

Definition: Med skattesats avses den kommunala inkomstkatten (%). Den totala kommunala skattesatsen består av skattesats till kommun och till landsting. Med kommunalekonomisk utjämning avses utfall i kronor per person och kommun/landsting under bidragsåret.

Källa: SCB, Offentlig ekonomi

Nationella folkhälsoenkäten, kommunresultat

Alkohol

- Alkoholkonsumtion

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Fysisk aktivitet

- Stillasittande

Fysisk hälsa

- Diabetes
- Funktionsnedsättning
- Hälsa, allmän
- Långvarig sjukdom
- Långvarig sjukdom med nedsatt arbetsförmåga
- Viktstatus

Matvanor

- Frukt- och grönsaksintag

Narkotika

- Cannabisanvändning
- Narkotikaanvändning

Psykisk hälsa

- Ängslan, oro eller ångest
- Sömnbesvär
- Stressad

Sociala relationer

- Emotionellt stöd, avsaknad av
- Fysiskt våld, utsatt för
- Praktiskt stöd, avsaknad av

Spel

- Spelat

Tandhälsa

- Tandhälsa

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- Tandläkarvård, avstått trots behov

Tobakskonsumtion

- Tobakskonsumtion

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten

Läs mer i avsnittet Nationella folkhälsoenkäten (HLV), nationella och regionala resultat.

Psykosomatiska besvär, barn

Psykosomatiska besvär bland barn

Definition: Andel 11-, 13- och 15-åringar som har uppgett att de har haft minst två psykiska och somatiska besvär mer än en gång i veckan under de senaste sex månaderna.

Källa: Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsovanor

Viktstatus (BMI), barn

Definition: BMI: Kroppsmasseindex vanligtvis kallat Body Mass Index (BMI) är en kvot som beräknas genom att kroppsvikten (kg) delas med kroppslängden i kvadrat (m²). Eftersom barn och ungdomar är i tillväxt, beräknas viktstatus genom en internationell viktclassifikationsmetod som skapats av International Obesity Task Force (IOTF) där kön och ålder avgör vilket BMI-värde som motsvarar undervikt, normalvikt, övervikt respektive obesitas.

Källa: Elevhälsan, data baseras på längd- och viktmätningar gjorda inom ramen för elevhälsosamtalen.

Kommentarer: Data har samlats in vart tredje år sedan 2007/2008 inom ramen för WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) som är en kartläggning av viktstatus, särskilt övervikt och obesitas, bland barn i åldern 6 till 9 år, i Europa. Folkhälsomyndigheten har ansvarat för den svenska insamlingen vid de två senaste kartläggningarna.

Fyra län deltog inte i kartläggningen till COSI 2018/19: Jönköping, Gotlands län, Värmlands län och Örebro län.

Län som inte deltar i undersökningen markeras med en punkt (.). Där underlaget för vissa subgrupper är för litet markeras cellen med två punkter (..).

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Viktstatus (BMI), ULF/SILC

Statistiken för längd och vikt från och med 1980 till och med 2018 bygger på data som samlats in under två intilliggande år. Det innebär att 1980 motsvaras av dubbelåret 1980-1981 och 2018 av 2018-2019. På samma sätt motsvarar åren däremellan, som det finns mätpunkter för, det redovisade året tillsammans med nästkommande år. Från och med 2020 redovisas statistiken som enkelår.

Redovisningen bygger på frågor i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF).

Se mer information på scb.se/le0101. BMI räknas fram som kvoten mellan kroppsvikt (i kilo) och den kvadrerade kroppslängden (i m) ($\text{Vikt}/(\text{längd}^2)$). Indelning i BMI-grupper görs baserat på WHO:s gränsvärden för övervikt (BMI 25,0–29,9), obesitas (BMI 30,0 eller högre) och övervikt och obesitas sammantaget (BMI 25,0 eller högre).

ULF är en urvalsundersökning som görs årligen. Rampopulationen utgörs av individer i registret över totalbefolkningen som är 16 år och äldre 31/12 året innan undersökningsåret.

Webenkät:

- Hur lång är du? Ange längd i centimeter. Om du är osäker, svara ungefär hur lång du är.
- Ungefär hur mycket väger du? Ange vikt i kg. Om personen är kvinna och i åldern 15-45 år: Om du är gravid, svara på hur mycket du vägde före graviditeten.

Telefonintervju:

- Hur lång är du? Längd anges i centimeter. Om undersökningspersonen inte vet exakt, be om en uppskattning. Om undersökningspersonen svarar 168–170 cm, ange svaret som 169, dvs. mittpunkten.
- Ungefär hur mycket väger du? Vikt anges i kg. Om personen är kvinna och i åldern 15-45 år och undersökningspersonen anger att hon är gravid, ställ följande fråga: Om du är gravid, svara på hur mycket du vägde före graviditeten.

Generella definitioner och begrepp

I möjligaste mån används nedanstående definitioner och begrepp. Begreppen är i enlighet med Statistiska Centralbyrån om inget annat anges. Om avvikelser förekommer anges detta i samband med respektive indikator.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Förvärvsarbetande och sysselsatta

BAS (tidigare Rams) använder begreppet förvärvsarbetande och menar då anställda och egna företagare medan Arbetskraftsundersökningarna säger sysselsatta och räknar då även in medhjälpande familjemedlemmar.

Föräldrarnas utbildningsnivå

Med föräldrarnas utbildningsnivå avses högsta utbildningsnivå. Om föräldrarna har olika utbildningsnivå menas den av föräldrarna som har den högsta nivån. Med förälder avses biologisk förälder eller adoptivförälder.

Regionbegreppet och regional indelning

I Folkhälsodata och Folkhälsostudio används region som ett samlande begrepp för olika regionala indelningar (till exempel kommun, län, riket) och ska inte förväxlas med region som är benämning för en självstyrande enhet.

Statistikuppgifterna hänför sig till olika tidpunkter, där förändringar av den regionala indelningen behöver uppmärksammas. Den senaste förändringen med avseende på kommuner är Heby kommun som bytte län från och med 1/1 2007 från Västmanland till Uppsala. Data från SCB följer SCB:s rutin, det vill säga att redovisa även för föregående år på samma indelningsgrunder som gäller för året då förändringen träder i kraft.

Förändringar för län och kommuner efter år 2000

03 Uppsala län:

- Från och med 2007-01-01 utökas Uppsala län med Heby kommun.
- Observera tidseriebrottet för Uppsala län. Heby summeras till Västmanland från och med 2005 och bakåt men visas med kommunkod 0331.

19 Västmanlands län:

- Från och med 2007-01-01 minskar Västmanlands län med Heby kommun.
- Observera tidseriebrottet för Västmanlands län. Heby summeras till Västmanland från och med 2005 och bakåt men visas med kommunkod 0331.

0331 Heby:

- Från och med 2007-01-01 överförs Heby kommun från Västmanlands län till Uppsala län. Hebys kommunkod ändras från 1917 till 0331.

0330 Knivsta:

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- Ny regional indelning från och med 2003-01-01. Delar av Uppsala kommun bildar en ny kommun benämnd Knivsta kommun.

0380 Uppsala:

- Ny regional indelning från och med 2003-01-01. Delar av Uppsala kommun bildar en ny kommun benämnd Knivsta kommun.

Landgrupperingar

Länder aggregeras för närvarande enligt följande:

- Sverige
- Övriga Norden
- Övriga Europa inklusive före detta Sovjetunionen
- Övriga världen

Indelningen är densamma som används i Folkhälsans utveckling.

Begrepp, befolkning

Familjebegreppet respektive hushållsbegreppet är två olika begrepp som behöver hållas isär. Även inkomstbegreppen skiljer sig åt enligt beskrivning nedan.

Familjebegreppet

När familjer avgränsas i RTB gäller följande:

- En familj består av maximalt två generationer som är folkbokförda på samma fastighet.
- En familj bildas med utgångspunkt från den yngsta generationen om det finns fler än två generationer på fastigheten.
- Personer som är gifta med varandra/har registrerat partnerskap och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj.
- En ogift person som är folkbokförd på samma fastighet som sin förälder/vårdnadshavare ingår i samma familj som denne.
- Sambor som har gemensamt barn och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj.
- Sambor utan gemensamt barn räknas som två familjer.
- Sambor som har gemensamt barn och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

- Sambor utan gemensamt barn räknas som två familjer.

Det är inte möjligt att göra personer till sambor med hjälp av RTB om gemensamt barn saknas.

Detta medför att antalet ensamstående överskattas i familjebegreppet och antalet sambor underskattas. SCB beräknar att det finns cirka 500 000 personer som är sambor, men som inte kan sammanföras till familj.

Notera också att SCB vid avgränsningen av familjer utgår från relationer mellan personer som är folkbokförda på samma fastighet. Personer som är bosatta i olika lägenheter på fastigheten kan då bli betraktade som ingående i samma familj. Eftersom lägenhetsregister saknas kan folkbokföring på lägenhet inte genomföras. Det är därför inte möjligt att framställa statistik över familjer och hushåll av god kvalitet med folkbokföringen som grund.

Hushållsbegreppet

Då hushåll avgränsas i RTB gäller följande:

- Hushåll består av samtliga personer som tillhör ett hushåll som är folkbokförda i samma lägenhet.
- Hushållstorlek avser antal personer som tillhör ett hushåll. Ett hushåll består av minst en person.
- Personer som är gifta med varandra/har registrerat partnerskap och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende.
- Personer som har gemensamt barn, utan att vara gifta med varandra eller vara registrerade partner, och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende i sambopar.

Personer som saknar gemensamma barn och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende i sambopar om:

- Personerna är minst 18 år.
- Personerna är av olika kön.
- Ålderskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år.
- Personerna inte är nära släkt.
- Endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.

En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnads-havare eller annan person till någon i hushållet.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

En person definieras som barn, oavsett ålder, då den ingår i ett hushåll tillsammans med minst en av sina föräldrar och själv saknar barn och/eller partner i samma hushåll.

Begrepp, ekonomi och ekonomiska resurser

Ekonomisk utsatthet (ofta används fattigdomsbegreppet) behöver hållas isär vad gäller relativ och absolut utsatthet.

Långvarig ekonomisk utsatthet

Låg inkomststandard, som är ett absolut mått, används i Sverige för att klassa hushåll med låga inkomster. Måttet beskriver hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader som boende, hemförsäkring, barnomsorg, lokala resor och så vidare. Låg inkomststandard innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för dessa levnadsomkostnader. I Sverige är det 6 procent av befolkningen som har låg inkomststandard.

Låg ekonomisk standard kallas i Sverige det internationellt vedertagna relativa inkomstmått som visar hur många som lever i hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet. EU kallar samma mått för at risk of poverty (i risk för fattigdom).

Källa: SCB

Sammanräknad förvärvsinkomst

Inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet bildar tillsammans sammanräknad förvärvsinkomst. Kapitalinkomster ingår alltså ej.

Detta inkomstbegrepp påminner en del om inkomstbegreppet arbetsinkomst, skillnaden är i huvudsak att pension och ersättning från arbetslöshetskassa inte ingår i arbetsinkomsten. Det finns ytterligare en del skillnader, men dessa två är de viktigaste. Eftersom kapitalinkomster ej ingår i sammanräknad förvärvsinkomst är detta inkomstbegrepp lämpligt att använda vid regionala jämförelser, speciellt då materialet bryts ned på små regionala områden. Kapitalinkomsterna är ofta snett fördelade och en person med extremt hög kapitalinkomst kan i hög grad påverka medelvärdet för t.ex. ett område med litet befolkningsunderlag.

Nettoinkomst

Nettoinkomst består liksom disponibel inkomst av summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Skillnaden mellan nettoinkomst och disponibel inkomst är att nettoinkomsten visar den enskilda personens inkomst, medan disponibel inkomst visar hushållets sammanlagda inkomst. Det innebär att om ett hushåll består av personerna X och Y och Y saknar egen inkomst, så har Y en nettoinkomst som är 0 kronor. Däremot har hushållet som Y tillhör en disponibel inkomst.

Disponibel inkomst

Disponibel inkomst består av:

- Faktorinkomst: löne-, närings-, kapitalinkomst, kapitalvinst/kapitalförlust.
- Skattepliktiga transfereringar: pensioner, sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning, arbetsmarknadsstöd.
- Skattefria transfereringar: barnbidrag, studiestöd inkl. studielån, bostadsbidrag, ekonomiskt bistånd.
- Skatt, betalt underhållstöd och återbetalt studielån.

Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande när man tagit summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar.

Disponibel inkomst är det inkomstbegrepp i den totalräknade inkomststatistiken som tillsammans med begreppen Köpkraft och Nettoinkomst bäst speglar köpkraften och levnadsstandarden för olika grupper i samhället.

Inkomstspridning

Inkomstspridning anges t ex som kvot av givna decilgränser eller som hur stor andel av den totala inkomstsumman som vart strata erhåller alternativt mått baserade på Lorentz-kurva typ GINI-koefficient, eller klassiska spridningsmått ex CoV eller Entropi mått, kortfattad beskrivning.

Register över inkomst och ekonomi

Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) är ett register som utgör basen för inkomststatistiken och innehåller data om individens inkomster, skatter och transfereringar.

Hushållens ekonomi (HEK) är en urvalsbaserad undersökning som har avslutats. Inkomststatistik för hushåll är numera en del av undersökningen Inkomster och skatter.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

Totalräknad inkomst- och förmögenhetsstatistik (TRIF) är ett register som skapats för inkomstfördelningsstatistik. Inkomstfördelning beräknas traditionellt på hushållsnivå, alltså har dessa register information om hushållssammansättning, kortfattad beskrivning.

Konfidensintervall

Konfidensintervallet är en hjälp för att förstå och tolka resultaten från en urvalsundersökning. Konfidensintervallet hjälper oss att förstå hur mycket slumpen spelar in i resultaten, eller hur säker man kan vara att resultatet återspeglar verkligheten. Har man en konfidensgrad på 95 procent (som Folkhälsomyndigheten använder) innebär det att verkligheten vi försöker mäta ligger någonstans inom konfidensintervallet 19 av 20 gånger.

Konfidensintervallet kan vara snävare eller bredare beroende på hur många som har svarat på frågan. Ett snävare konfidensintervall betyder en ganska stor träffsäkerhet. Ett vidare konfidensintervall betyder att osäkerheten är större.

Skiljer sig då en kommuns resultat från en annan kommuns resultat, eller är det slumpen som bidrar till skillnaden? Olika metoder kan leda till olika slutsatser beroende på hur konservativt testet är. En relativt konservativ metod är att jämföra konfidensintervallen. Om en kommun har ett konfidensintervall mellan till exempel 10,2 och 14,5 och intervallet för den andra kommunen ligger mellan 17,2 och 20,8, så har vi bedömt att skillnaden mellan kommunerna är statistiskt säkerställd, eftersom de två intervallen inte överlappar varandra.

Observera att resultaten från Nationella Folkhälsoenkäten visar konfidensintervall som inte ligger symmetriskt runt andelen. Det beror på att andelen är avrundad. (Även att negativa nedre gränser istället är redovisade som 0,0.)

Flerårsmedelvärden, generellt

Statistiken redovisas i vissa fall på flerårsmedelvärden eftersom underlaget annars är för litet för att bryta ner på redovisningsgrupper som till exempel kön, ålder och kommun. Ibland kan det till och med vara för litet för att redovisa som ett totalvärde för riket om inte flerårsmedelvärde används. Vanliga flerårsmedelvärden är 5-årsmedelvärden och 4-årsmedelvärden men andra kan förekomma.

Flerårsmedelvärden och tilläggsurval, Nationella folkhälsoenkäten

Till och med 2016 genomfördes Nationella folkhälsoenkäten, HLV varje år. Från och med 2018 genomförs HLV vartannat år men med dubbelt urval jämfört med perioden till och med 2016. För att få tillräckligt stort dataunderlag för att redovisa

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

på länsnivå används flerårsmedelvärden. Flerårsmedelvärdenas period omfattar fyra år och baseras på undersökningar inom perioden. Kriterium för att skapa flerårsmedelvärde är att perioden ska innehålla minst motsvarande fyra enkla urval. Detta kan innebära två dubbla urval eller två enkla och ett dubbelt. För lite är tre enkla (2014-2017, 2017 utan urval), eller ett dubbelt tillsammans med ett enkelt (2016-2019, 2017 och 2019 utan urval).

Publicerade fyraårsperioder omfattar följande år och urval:

- Perioden 2021-2024 omfattar 2022 och 2024 med två dubbla urval.
- Perioden 2019-2022 omfattar 2020, 2021 och 2022 med tre dubbla urval. 2021 görs en extra årgång på grund av covid-19.
- Perioden 2018-2021 omfattar 2018, 2020 och 2021 med tre dubbla urval.
- Perioden 2017-2020 omfattar 2018 och 2020 med två dubbla urval.
- Perioden 2016-2019 görs ingen uppdatering. Uppdatering görs inte på grund av att endast två år finns tillgängliga varav ett år (2016) enbart med det enkla (mindre) urvalet.
- Perioden 2015-2018 omfattar 2015, 2016 och 2018 med två enkla urval plus ett dubbelt urval.
- Perioden 2014-2017 görs ingen uppdatering. Uppdatering görs inte på grund av att endast tre år finns tillgängliga med enbart det enkla (mindre) urvalet.
- Perioden 2013-2016 omfattar 2013, 2014, 2015 och 2016 med fyra enkla urval. Perioden är den sista i serien av fyra enkla urval med start 2004.

Planerade perioder omfattar följande år och urval:

- Perioden 2023-2026 omfattar 2024 och 2026 med två dubbla urval.

Det så kallade tilläggsurvalet (ibland med benämningen fördjupat urval) innebär att enskilda regioner låter fråga fler personer, för att få större dataunderlag och därmed möjliggöra större detaljeringsgrad i redovisningen. Oftast används det större dataunderlaget för att möjliggöra resultatredovisning för kommunnivå. Tilläggsurvalen görs med olika intensitet i olika regioner. Regionerna gör oftast tilläggsurval kanske bara vart annat eller vart fjärde år, sällan varje år. Vissa regioner gör aldrig tilläggsurval.

För att ytterligare öka underlaget för kommunnivå beräknar Folkhälsomyndigheten ett medelvärde för flera år där svaren viktas så att de balanseras efter antalet svar för respektive år. Det medför att ett flerårsmedelvärde beräknas för vissa kommuner både utifrån ett år med fördjupat urval och tre andra år utan. För andra kommuner däremot, beräknas medelvärdet helt utan tilläggsurval. När inget värde

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

redovisas för kommunen under en period är underlaget för litet (mindre än 100 svar) för att redovisas. Endast kommunernas resultat berörs av tilläggsurvalet.

Bortfallsredovisning och övriga tabellsymboler

De symboler som används är följande:

- En punkt (.) betyder att värde inte kan finnas.
- Två punkter (..) betyder att värde inte är tillgängligt eller alltför osäkert för att anges.
- Ett streck (-) betyder att värdet är lika med noll.
- Noll (0) betyder att värdet är större än 0 och mindre än 0,5 av enheten.

Åldersstandardisering

Åldersstandardisering görs för att ta hänsyn till att åldersfördelningen kan se olika ut i olika grupper i befolkningen. För att göra det lättare att jämföra kommuners värden, används åldersstandardisering därför där det är möjligt.

För Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor (HLV), finns en del resultat åldersstandardiserade. Åldersstandardiserade resultat tillsammans med icke åldersstandardiserade resultat finns för vissa tabeller från HLV med nationella resultat.

Ålderstandardisering fungerar väl när urvalsgrupperna är stora och det finns ett någorlunda stort underlag. Om däremot antalet i någon urvalsgrupp är väldigt litet så kan de personer som svarat i en specifik åldersgrupp få alldeles för stor vikt och snedvridda resultatet på ett orimligt sätt.

Åldersstandardiseringen för Socialstyrelsens patientregister görs med Sveriges medelbefolkning 2021 som standardpopulation där inget annat anges.

Åldersstandardiseringen för Socialstyrelsens dödsorsaksregister görs med Sveriges medelbefolkning 2021 som standardpopulation där inget annat anges.

Redovisning av tal per 10 000 invånare respektive 100 000 invånare

Den vanligt förekommande redovisningen av till exempel diagnoser är antal fall per 100 000 invånare, men passar egentligen relativt dåligt för många av Sveriges kommuner eftersom bara ett fåtal av kommunerna når 100 000 invånare eller fler. En stor del av kommunerna når inte mer än 20 000 invånare vilket gör att antal fall kan se vilseledande stort ut när redovisning sker som antal per 100 000 invånare. För att få ett resultat som är mer i enlighet med en liten kommun kan resultatet

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. Östersund Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se

räknas om till antal per 10 000 invånare genom att flytta decimaltecknet ett steg åt vänster. Exempel: 23,1 fall per 100 000 invånare = 2,31 fall per 10 000 invånare.

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsohot. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se